

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ – ΚΩΔΙΚΩΝ – ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ – ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ

Τεύχος 2-3/2020 (1/4/2020 – 30/9/2020)

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το 2^ο και 3^ο τρίμηνο του 2020 αποτέλεσαν σαφώς μια πρωτόγνωρη εμπειρία για όλους μας. Η πανδημία δεν μετέβαλλε μόνο τους όρους και τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας μας, αλλά προκάλεσε και την ανάγκη για ταχύτατες νομοθετικές λύσεις. Στο εξάμηνο αυτό η νομοθετική πρωτοβουλία σε μεγάλο βαθμό σχετιζόταν με τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας. Η καταγραφή των μέτρων αυτών είναι δυσχερής λόγω των συχνών εναλλαγών. Από την άλλη, και ενώ βιώνουμε το δεύτερο κύμα της πανδημίας, μια καταγραφή των μέχρι τώρα μέτρων δεν θα οδηγούσε σε ικανή αξιολόγηση αυτών. Ίσως, όταν με το καλό εξαλειφθεί (ή έστω περιοριστεί) ο κίνδυνος, να μπορέσει κανείς να αξιολογήσει συνολικά τα μέτρα.

Φυσικά, πάνω στην αναταραχή ενός επερχόμενου κινδύνου είναι λογικό να δίνεται βάρος στην αντιμετώπιση του «εχθρού». Ένα μέτρο που δικαιολογείται στα πλαίσια της προστασίας της δημόσιας υγείας θα πρέπει να είναι σύμφωνο και με την αρχή της ισότητας. Όταν ένας κλάδος υφίσταται οικονομική επιβάρυνση από τον περιορισμό της δραστηριότητάς του είναι σημαντικό να βλέπει ότι ο περιορισμός είναι γενικός. Άλλως και από το νόμιμο μέτρο παραβιάζεται η αρχή της ίσης συμμετοχής στα δημόσια βάρη. Θα έχει, επίσης, ενδιαφέρον να αποτυπωθεί στατιστικά σε ποιο βαθμό προκλήθηκε νέα επιβράδυνση της απονομής της δικαιοσύνης αλλά και πόσο βοήθησε η χρήση των νέων τεχνολογιών. Σε ποιο βαθμό είμαστε εμείς ως κλάδος έτοιμοι να κάνουμε χρήση όλων των νέων τεχνολογιών; Αλλά πέρα από εμάς, υπάρχει από μέρους της οργάνωσης των Δικαστηρίων δυνατότητα και ετοιμότητα πραγματικής αξιοποίησης αυτών των δυνατοτήτων; Προφανώς, η οργάνωση της Δικαιοσύνης θα εξελιχθεί. Το ερώτημα είναι με τι ρυθμό. Η πανδημία ανέδειξε την ανάγκη για επιτάχυνση. Από την άλλη, αν όλοι οι συλλειτουργοί της Δικαιοσύνης δεν είμαστε έτοιμοι, τότε η τεχνολογία που θεωρείται μέσο διευκόλυνσης, θα καταστεί εμπόδιο για το λειτούργημά μας.

Τέλος, μέσα στο διάστημα αυτό νομοθετήθηκαν πλείστες (προσωρινού κυρίως χαρακτήρα) δικονομικές ρυθμίσεις (και κάποιες φαίνεται θα συνεχίσουν μέχρι την επαναφορά μας στην κανονικότητα). Η ταχύτητα των ρυθμίσεων, ο προσωρινός χαρακτήρας τους, προκάλεσαν σε όλους μας ανασφάλεια. Αποτελεί όμως υποχρέωση όλων των συλλειτουργών της δικαιοσύνης, από όποια θέση και αν την υπηρετούμε, να εξασφαλίσουμε ότι στο τέλος της πανδημίας, όταν θα κοιτάξουμε πίσω, δεν θα έχει απωλεσθεί κανένα δικονομικό δικαίωμα για κανένα πολίτη...

Καλές γιορτές, με την αισιοδοξία ότι το 2021 θα μας ανταμείψει για τον αγώνα μας κατά την φετινή χρονιά!

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής

Δημήτρης Φινοκαλιώτης

(Σημ.: Όσοι συνάδελφοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στην Επιτροπή καθώς και να συμβάλλουν στην προετοιμασία του Ενημερωτικού Δελτίου Νομοθετικών -Φορολογικών Εξελίξεων μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μου ηλεκτρονικά (dfinokaliotis@finokaliotis.gr) ή τηλεφωνικά (2310530380 – 6944777231))

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ 1/4/2020 – 30/9/2020

ΝΟΜΟΣ 4727 / ΦΕΚ Α/ 184/ 23.09.2020

Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις.

Με τον Κώδικα Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο οποίος συνιστά το πλαίσιο εμβάθυνσης και ανάπτυξης της ψηφιακής διακυβέρνησης, επιδιώκεται η δημιουργία των θεσμικών προϋποθέσεων για την επικοινωνία και συναλλαγή των πολιτών και των επιχειρήσεων με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η αναδιοργάνωση των εσωτερικών λειτουργιών και διαδικασιών των φορέων του δημόσιου τομέα επί τη βάση της πλήρους αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η ευχερέστερη άσκηση των δικαιωμάτων και εκπλήρωση των υποχρεώσεων των φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων έναντι των φορέων του δημόσιου τομέα, η άρση κανονιστικών εμποδίων για την ταχεία, αποτελεσματική και απομακρυσμένη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και πληροφορίες, όπως επίσης η εμπέδωση της εμπιστοσύνης και της διαφάνειας με την επέκταση των ψηφιακών εφαρμογών.

Στο άρθρο 15 παρ. 2 προβλέπεται ότι ηλεκτρονικό ιδιωτικό έγγραφο, που εκδίδονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας που φέρει επικύρωση από δικηγόρο (ή δημόσια αρχή) γίνεται υποχρεωτικά αποδεκτή από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 προβλέπεται ότι ηλεκτρονικό έγγραφο που φέρει απλή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του εκδότη του αποτελεί μηχανική απεικόνιση, κατά την έννοια του άρθρου 444 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Στα άρθρα 101 και 102 προβλέπεται εξίσωση των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων που εκδίδονται κατά τις διατάξεις του εν λόγω νόμου ως προς την αποδεικτική ισχύ που τους αναγνωρίζει ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας και ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας.

ΝΟΜΟΣ 4734 / ΦΕΚ Α/196/8.10.2020

Τροποποίηση του ν. 4557/2018 (Α' 139) για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας -Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/843 (L 156) και του άρθρου 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/2177 (L 334) και λοιπές διατάξεις.

Με τον νέο ν. 4734/2020 (ΦΕΚ Α' 196/8.10.2020) ενσωματώνονται η Οδηγία (ΕΕ) 2018/843 (L 156) και το άρθρο 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/2177 (L 334). Σκοπός του νέου νόμου είναι η περαιτέρω ενίσχυση του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, με την τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του ν. 4557/2018, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2015/849/ΕΕ.

Οι βασικές τροποποιήσεις του ν. 4734/2020 στο ν. 4557/2018 συνοψίζονται στα εξής:

1. Στα υπόχρεα πρόσωπα για τους σκοπούς του ν. 4557/2018 περιλαμβάνονται και οι πάροχοι υπηρεσιών ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων και οι πάροχοι υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών (άρθρο 2 ν. 4734/2020).
2. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αναλαμβάνει εποπτικά καθήκοντα, μεταξύ άλλων, και για τους παρόχους των υπηρεσιών ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων και τους παρόχους υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών.
3. Στο Υπουργείο Οικονομικών συστήνεται Επιτροπή Στρατηγικής για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.
4. Οι υπόχρεοι οφείλουν να εφαρμόζουν αυξημένη δέουσα επιμέλεια όταν συναλλάσσονται με πελάτες με εγκατάσταση σε τρίτες χώρες, που έχουν χαρακτηρισθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως υψηλού κινδύνου. Επίσης, τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν να εξετάζουν την ιστορικότητα και τον σκοπό συναλλαγών που είτε είναι πολύπλοκες ή ασυνήθιστα μεγάλες ή ακολουθούν μια ασυνήθιστη πρακτική ή γίνονται χωρίς προφανή οικονομικό ή νομικό σκοπό. Για το σκοπό αυτό λαμβάνονται υπόψη παράγοντες κινδύνου, όπως απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙ του νόμου αυτού, οι οποίοι σχετίζονται με πελάτες, χώρες και συγκεκριμένα προϊόντα, υπηρεσίες ή συναλλαγές (ενδεικτικά εταιρείες που έχουν μετόχους ασκούντες καθήκοντα εξ ονόματος άλλου προσώπου ή μετοχές στον κομιστή (ανώνυμες), περίπλοκη ιδιοκτησιακή δομή εταιρίας, πληρωμές από τρίτους με τους οποίους δεν προκύπτει οποιαδήποτε σχέση).
5. Με την παράγραφο 4 του άρθρου 14 ν. 4734/2020, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών και τον Πρόεδρο της Βουλής, κατόπιν εισήγησης της Ειδικής Υπηρεσίας Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, να καθορίζει τα ακριβή καθήκοντα εκείνων που θεωρούνται ότι άσκησαν σημαντικό δημόσιο λειτουργήμα, για τους σκοπούς του παρόντος νόμου αναφορικά με τα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα.
6. Διευκρινίζεται ότι για τους σκοπούς του ν. 4557/2018, ως τρίτα μέρη νοούνται τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, όχι μόνο όσα εδρεύουν σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε τρίτη χώρα που είναι μέλος της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης (Financial Action Task Force - FATF) και η οποία δεν έχει επισημανθεί ως τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε η περ. θ' της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 4557/2018.

7. Αναφορικά με το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαίου, με το άρθρο 16 του ν. 4734/2020 ενσωματώνεται η παρ. 15 του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/843 και αντικαθίσταται το άρθρο 20 του ν. 4557/2018. Καθορίζεται περαιτέρω η υποχρέωση των πραγματικών δικαιούχων των εταιρικών ή άλλων νομικών οντοτήτων που έχουν έδρα στην Ελλάδα ή μόνιμη εγκατάσταση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν.4172/2013 και είναι υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος να παρέχουν στις εν λόγω οντότητες όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες, προκειμένου αυτές να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του νόμου αυτού.

8. Με τη νέα διάταξη του άρθρου 20 του ν. 4557/2018, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 του ν. 4734/2020, ενσωματώνονται οι προβλέψεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/843 αναφορικά με τις αρχές και τα πρόσωπα που έχουν πρόσβαση στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων. Λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης για διαφάνεια των εταιρικών δομών, παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο στις αρμόδιες αρχές και Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών χωρίς περιορισμό και στα υπόχρεα πρόσωπα του ν. 4557/2018 στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων δέουσας επιμέλειας. Επίσης, μετά από έκδοση εισαγγελικής παραγγελίας, προβλέπεται πρόσβαση στο ευρύτερο κοινό σε επιπρόσθετες πληροφορίες που επιτρέπουν την ταυτοποίηση του πραγματικού δικαιούχου (το όνομα, την ημερομηνία γέννησης, τη χώρα διαμονής, την υπηκοότητα, το είδος και την έκταση των δικαιωμάτων που κατέχει στο νομικό πρόσωπο).

9. Δεδομένου δεν αναγνωρίζονται εμπιστεύματα (trusts) στο ελληνικό δίκαιο, στο πεδίο εφαρμογής του Μητρώου Πραγματικών δικαιούχων εντάσσονται εκτός από τα φυσικά πρόσωπα (εμπιστευματοδόχοι) και τα πρόσωπα που κατέχουν ισοδύναμες θέσεις σε παρεμφερή νομικά μορφώματα που είναι εγκατεστημένα ή διαμένουν στην Ελλάδα.

10. Με το νέο άρθρο 21Α του ν. 4557/2018, όπως προστέθηκε με το άρθρο 18 του ν. 4734/2020, ρυθμίζεται η εφαρμογή του κεντρικού αυτοματοποιημένου μηχανισμού ηλεκτρονικής ανάκτησης δεδομένων (Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών πληρωμών), που στοχεύει στην έγκαιρη εξακρίβωση των στοιχείων των φυσικών ή νομικών προσώπων που κατέχουν ή ελέγχουν λογαριασμούς πληρωμής, τραπεζικούς λογαριασμούς και θυρίδες ασφαλείας που τηρούνται εντός της Ελληνικής Επικράτειας.

11. Καθορίζονται μέτρα προστασίας των αναφερόντων προσώπων (εργαζομένων των υπόχρεων προσώπων), με το άρθρο 20 του ν. 4734/2020. Ειδικότερα, όταν τα πρόσωπα αυτά αναφέρουν τις υπόνοιές τους για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, δεν συντελούν νομοθετική ή συμβατική παράβαση και δεν φέρουν ευθύνη για το υπόχρεο πρόσωπο ακόμη και αν αποδειχθεί ότι δεν υπήρξε εγκληματική δραστηριότητα.

12. Προβλέπεται ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του παρόντος νόμου, θεωρείται ζήτημα δημοσίου συμφέροντος σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 679/2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (L 119).

13. Η Αρχή ανταλλάσσει εμπιστευτικές πληροφορίες αυθόρμητα ή κατόπιν αιτήματος της Μονάδας Χρηματοπιστωτικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) κράτους μέλους της Ε.Ε, όπως το άρθρο 26 του ν. 4557/2018 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 ν. 4734/2020.

Ελένη Νταφούλη,

Δικηγόρος, ΜΔΕ Δημοσίου Δικαίου ΑΠΘ – PgD ΟΠΑ, ΑΜΔΣΘ 10702

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4735/ΦΕΚ Α 197/12.10.2020

Τροποποίηση του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, νέο πλαίσιο επιλογής διοικήσεων στον δημόσιο τομέα, ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων της Γενικής Γραμματείας Ιθαγένειας και της Γενικής Γραμματείας Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ρυθμίσεις για την αναπτυξιακή προοπτική και την εύρυθμη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, με τις διατάξεις επέρχονται τροποποιήσεις στον ισχύοντα Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217), οι οποίες μεταρρυθμίζουν το θεσμικό πλαίσιο της απονομής ιθαγένειας, επιφέροντας τον ανασχεδιασμό της διαδικασίας πολιτογράφησης αλλογενών αλλοδαπών για την αντικειμενική, διαφανή, γρηγορότερη απόδοση της Ελληνικής Ιθαγένειας (Ε.Ι.) σε όσους πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις, αλλά και για την εξάλειψη των πηγών διαφθοράς και των πελατειακών σχέσεων.

Περαιτέρω, οι νέες ρυθμίσεις επιφέρουν την οργανωτική αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Ιθαγένειας για την επιτάχυνση της διαδικασίας και τη μείωση του διοικητικού κόστους και των εισροών στο σύστημα, καθώς και με την αύξηση του βαθμού εποπτείας των οργανικών μονάδων.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4736/ ΦΕΚ Α/200/20.10.2020

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον και λοιπές διατάξεις.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4703/ΦΕΚ Α/131/10.7.2020

Δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις και άλλες διατάξεις.

ΝΟΜΟΣ 4685 / ΦΕΚ Α/92/7.5.2020

Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις.

Ο νέος νόμος 4685/2020 (Α' 92/07.05.2020) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές

διατάξεις» επιφέρει μεγάλες αλλαγές αναφορικά με το ισχύοντα στο πεδίο των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, των αδειοδοτήσεων εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ και της έγκρισης επενδύσεων σε ΑΠΕ. Αποτελεί το πρώτο από μια σειρά νομοθετημάτων που προωθεί το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας επιδιώκοντας την ευρεία μεταρρύθμιση της ενεργειακής-περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας, με απώτερους στόχους την απεξάρτηση από την καύση ορυκτών καυσίμων και την ενίσχυση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, προς όφελος της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο νόμος 4685/2020 απαρτίζεται από 136 συνολικά άρθρα, καταμελημένα σε 11 Κεφάλαια. Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 1-9) περιλαμβάνει τις διατάξεις περί απλοποίησης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, τροποποιώντας το υφιστάμενο πλαίσιο του ν. 4014/2011, το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 10-25) περιλαμβάνει τις διατάξεις που περιγράφουν την α' φάση της διαδικασίας αδειοδότησης έργων ΑΠΕ, τα Κεφάλαια Γ' (άρθρα 26-43) και Δ' (άρθρα 44-47) εισάγουν νέες ρυθμίσεις για την διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών και των ζωνών προστασίας εντός αυτών, το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 48-49) περιέχει δύο ρυθμίσεις σχετικά με την διαδικασία ανάρτησης, κύρωσης και αναμόρφωσης δασικών χαρτών και την εξέταση των αντιρρήσεων ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής ενώ το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 50-55) περιέχει ρυθμίσεις για την διαδικασία ανάρτησης δασικών χαρτών σε συμμόρφωση με την απόφαση 685/2019 του ΣΤΕ. Ακολούθως, με το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 56-71) τροποποιούνται οι διατάξεις του ν. 4122/2013 σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, το Κεφάλαιο Η' (άρθρα 72-73) περιέχει δύο ρυθμίσεις για την ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου, το Κεφάλαιο Θ' (άρθρα 74-82) περιέχει επιπλέον ρυθμίσεις σε σχέση με την οργάνωση και λειτουργία του Εθνικού Κτηματολογίου, το Κεφάλαιο Ι' (άρθρα 83-95) επιφέρει αλλαγές στο ν. 4042/2012 σχετικά την εφαρμοσθείσα πολιτική στο πεδίο της διαχείρισης αποβλήτων και τέλος το Κεφάλαιο ΙΑ' (άρθρα 96-136) απαρτίζεται από επιμέρους λοιπές ρυθμίσεις ζητημάτων περιβαλλοντικού, ενεργειακού και πολεοδομικού χαρακτήρα, μεταξύ των οποίων ρυθμίσεις που αφορούν στην ΡΑΕ, την ΔΑΠΕΕΠ ΑΕ, την ΔΕΔΗΕ ΑΕ, την ΑΔΜΗΕ ΑΕ και το ΙΓΜΕ.

Έλσα Αλαγιαλόγλου, ΜΔΕ, ΑΜΔΣΘ 9135

ΝΟΜΟΣ 4686 / ΦΕΚ Α/96/12.5.2020

Βελτίωση της μεταναστευτικής νομοθεσίας, τροποποίηση διατάξεων των νόμων 4636/2019 (Α' 169), 4375/2016 (Α' 51), 4251/2014 (Α' 80) και άλλες διατάξεις.

ΝΟΜΟΣ 4700/2020

Δικονομία Ελεγκτικού Συνεδρίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

βλ. και άρθρο 98 Σ

Με το άρθρο 3 προσδιορίζεται καταρχάς η αρμοδιότητα των δικαστικών σχηματισμών. Στην Ολομέλεια υπάγεται η εκδίκαση των αιτήσεων αναίρεσης που ασκούνται κατά των οριστικών αποφάσεων των Τμημάτων, καθώς και των προδικαστικών παραπομπών για επίλυση γενικότερης σημασίας ζητημάτων (παρ. 2). Τα Τμήματα έχουν το τεκμήριο της αρμοδιότητας για την εκδίκαση κάθε αίτησης δικαστικής προστασίας που εισάγεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο (παρ. 3). Αν διαφορά εισήχθη σε αναρμόδιο Τμήμα, παραπέμπεται στο αρμόδιο. Η απόφαση περί παραπομπής μπορεί να ληφθεί σε συμβούλιο, αν δεν έχει χωρήσει συζήτηση της υπόθεσης. Η εκδίκασή της από το Τμήμα στο οποίο εισήχθη δεν ιδρύει λόγο αναίρεσης (παρ. 5).

Σύμφωνα με το άρθρο 4 κατά την εκδίκαση των διαφορών, εφόσον στον νόμο που διέπει τη σχέση δεν ορίζεται διαφορετικά, επιτρέπεται:

(α) με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δεδικασμένου, να κριθούν παρεμπιπτόντως ζητήματα της δικαιοδοσίας των πολιτικών ή διοικητικών δικαστηρίων, αν από τα ζητήματα αυτά εξαρτάται η επίλυση της ένδικης διαφοράς (ίδια ρύθμιση με 5 ΚΔΔ)

Ή (β) να ανασταλεί η πρόοδος της δίκης, εφόσον δεν υπάρχει άμεσος κίνδυνος για τα συμφέροντα των διαδίκων, αν παρεμπιπτόντα ζητήματα πρόκειται να κριθούν με δύναμη δεδικασμένου σε δίκη που εκκρεμεί στο κατά δικαιοδοσία αρμόδιο δικαστήριο.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 το Δικαστήριο δεσμεύεται από τις αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, οι οποίες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ισχύουν έναντι όλων. Δεσμεύεται επίσης από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς τις διαπιστώσεις συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, στα οποία θεμελιώνεται η κρίση επί της ενοχής του κατηγορουμένου, από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα βουλεύματα που αποφαινόνται αμετάκλητα να μη γίνει η κατηγορία, εκτός αν η αθώωση ή η απαλλαγή στηρίχθηκε σε έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση εφαρμογής του νόμου στην ένδικη διαφορά ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το δεδικασμένο αυτό εξετάζεται αυτεπαγγέλτως (παρ. 4)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ Στο Κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται διατάξεις που αφορούν στον αποκλεισμό, την αποχή και την εξαίρεση των δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 4-9 ΔΙΑΔΙΚΟΙ

Οι ιδιώτες διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι εκπρόσωποί τους μπορούν να διενεργούν διαδικαστικές πράξεις και να παρίστανται κατά τη συζήτηση χωρίς δικαστικό πληρεξούσιο κατά την εκδίκαση αγωγών για καθυστερούμενες συντάξεις, όταν το σύνολο του ποσού που είναι αντικείμενο της διαφοράς δεν υπερβαίνει τα χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ (34 παρ. 2). Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί, εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιστάσεις, να υποχρεώσει τον

διάδικο να προσλάβει δικαστικό πληρεξούσιο (34 παρ. 3). Πρόκειται για αλλαγή σε σχέση με το π.δ. 1225/1981, καθώς πλέον ο διάδικος δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης οποιουδήποτε δικογράφου. Το έγγραφο με το οποίο παρέχεται η πληρεξουσιότητα δύναται να είναι δημόσιο ή και ιδιωτικό. Η γνησιότητα της υπογραφής του εντολέα πρέπει να βεβαιώνεται επί του ιδιωτικού εγγράφου από συμβολαιογράφο ή δημόσια ή δημοτική αρχή (36 παρ. 3). Για τις προπαρασκευαστικές πράξεις και κλήσεις μέχρι την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η πληρεξουσιότητα θεωρείται υπάρχουσα (39 παρ 1). Αν, έως την πρώτη συζήτηση, δεν έχουν υποβληθεί τα στοιχεία της νομιμοποίησης, εφαρμόζεται το άρθρο 229. Αν ο δικαστικός πληρεξούσιος τελικώς δεν νομιμοποιηθεί, κηρύσσονται άκυρες οι διαδικαστικές πράξεις που διενεργήθηκαν από αυτόν, καθώς και οι κλήσεις προς αυτόν για συζήτηση, το δε σχετικό ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται (39 παρ. 3).

Στο Κεφάλαιο 7 που αφορά την παρέμβαση υιοθετούνται οι ρυθμίσεις των άρθρων 112-114 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για τη διάκριση κύριας (άρθρο 40) και πρόσθετης παρέμβασης (άρθρο 41) και τη διαδικασία άσκησής τους (άρθρο 42), ενώ, περαιτέρω, διευκρινίζεται ότι με την περιορισμένη εξαίρεση της περίπτωσης που ανακύπτει ζήτημα συνταγματικότητας της εφαρμοστέας διάταξης (άρθρο 178), παρέμβαση στην αναιρετική δίκη δεν επιτρέπεται (άρθρο 43)

Στο Κεφάλαιο 8 (ομοδικία) ενσωματώνονται, χωρίς ουσιαστικές αλλαγές, οι διατάξεις των άρθρων 115-121 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για την έννοια και τη διαφορετική μεταχείριση αναγκαστικής (άρθρα 45-48 και 49 παρ. 1) και δυνητικής ομοδικίας (άρθρο 50), ενώ, ειδικώς για την άσκηση αίτησης αναίρεσης από ή κατά των αναγκαστικώς ομοδίκων, για την οποία δεν προνοεί ο Κώδικας αυτός, υιοθετούνται οι αντίστοιχες ρυθμίσεις των άρθρων 76 παρ. 4 και 558 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 49 παρ. 2 και 3). Περαιτέρω, καθορίζεται ο τρόπος χωρισμού, σε περίπτωση μη συνδρομής των προϋποθέσεων της ομοδικίας, κατά τη δόκιμη λύση της υπ' αρ. 4/2004 απόφασης της Ολομέλειας (σε συμβούλιο) του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 51).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 – ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ

Τα ένδικα βοηθήματα ασκούνται και με κατάθεση σε κάθε δημόσια ή δημοτική αρχή (55 παρ. 1). Κατά το άρθρο 56 θεωρούνται συναφείς οι πράξεις ή παραλείψεις, όταν: (α) στηρίζονται στην ίδια νομική και στην ίδια, κατά τα ουσιώδη στοιχεία, πραγματική βάση, ή (β) η νομιμότητα της μιας ασκεί επιρροή στη νομιμότητα της άλλης. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του 56 τότε έχουμε χωρισμό κατά το άρθρο 51 παρ. 1. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του 56, τότε υφίσταται δυνατότητα σώρευσης στο ίδιο δικόγραφο (άρθρο 57). Στο άρθρο 58 προβλέπεται η υποχρέωση κοινοποίησης των ένδικων βοηθημάτων και μέσων, με εξαίρεση τις αιτήσεις παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας και την ανακοπή εκτέλεσης, πρέπει να κατατίθεται στο Δικαστήριο τέσσερις (4) τουλάχιστον μήνες πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης. Η εκπρόθεσμη κατάθεση στο Δικαστήριο του αποδεικτικού κοινοποίησης συνεπάγεται το απαράδεκτο της συζήτησης του ένδικου βοηθήματος ή μέσου, εκτός αν αυτός στον οποίο έπρεπε να γίνει η κοινοποίηση παραστεί χωρίς να αντιλέξει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 – ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ

Με το άρθρο 59 παρ. 2 προβλέπεται η υποχρέωση για συνοπτική έκθεση τιθέμενων νομικών ζητημάτων (όχι στην αίτηση αναστολής). Η παράλειψή της δεν οδηγεί σε ακυρότητα αλλά μπορεί να επιβληθούν αυξημένες δικαστικές δαπάνες. Σύμφωνα με το άρθρο 62 υπομνήματα των διαδίκων για την ανάπτυξη των ισχυρισμών τους κατατίθενται στη γραμματεία το αργότερο πέντε εργάσιμες ημέρες μετά τη συζήτηση. Μέσα σε προθεσμία τριών εργάσιμων ημερών από τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, ο αντιδίκος εκείνου που κατέθεσε το υπόμνημα μπορεί, με δικό του υπόμνημα, να αντικρούσει τις απόψεις που αναπτύχθηκαν με το υπόμνημα του αντιδίκου του, χωρίς να προβάλει νέους ισχυρισμούς. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δύναται να χορηγήσει επιπλέον προθεσμία για την κατάθεση υπομνήματος, αν συντρέχει σοβαρός κατά την κρίση του λόγος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 – ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Στο Κεφάλαιο αυτό θεσπίζονται, κατά τα ήδη ισχύοντα, ο τρόπος σύνταξης και το περιεχόμενο των εκθέσεων, τις οποίες έχει την υποχρέωση να συντάσσει, σε κάθε περίπτωση, το αρμόδιο όργανο, για τις διαδικαστικές πράξεις που διενεργεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 – ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό επαναλαμβάνονται κατά κανόνα οι ρυθμίσεις των άρθρων 32-44 του π.δ.1225/1981 περί επιδόσεων με κάποιες διαφοροποιήσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 – ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ

Πρόκειται κυρίως για ενσωμάτωση των ρυθμίσεων του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15 – ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου 15 ρυθμίζονται γενικά ζητήματα των δικονομικών προθεσμιών. Τα άρθρα 84 και 85 επαναλαμβάνουν τις ρυθμίσεις του άρθρου 45 του π.δ. 1225/1981, τις οποίες συμπληρώνουν ως προς τα ζητήματα της διακοπής των προθεσμιών, της άσκησης των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων και τροποποιούν και συμπληρώνουν ως προς την αναστολή των προθεσμιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16 – ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ

Το Κεφάλαιο αυτό αναφέρεται στις «δικονομικές ακυρότητες». Με τις διατάξεις αυτές υιοθετήθηκαν οι συναφείς ρυθμίσεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (άρθρο 62), που είναι σύμφωνες με το ανακριτικό σύστημα που διέπει τη δίκη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 86 την ακυρότητα απαγγέλλει το Δικαστήριο: (α) αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αν αυτό προβλέπεται ρητώς από τον νόμο ή αν η διαδικαστική πράξη προέρχεται από αναρμόδιο όργανο ή αν αυτή έγινε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, (β) ύστερα από αίτηση του διαδίκου σε κάθε άλλη περίπτωση και εφόσον κριθεί ότι η παράβαση προκάλεσε σε αυτόν βλάβη, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17 - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΛΟΓΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΚΔΙΚΑΣΗΣ

Άρθρο 91 βλ. διαδικασία για προφανώς απαράδεκτες/αβάσιμες/βάσιμες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18 - ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Στο Κεφάλαιο αυτό υιοθετούνται οι ρυθμίσεις των άρθρων 200-210 και 228 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και θεσπίζεται πλήρες σύστημα παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας με την ευέλικτη διαδικασία της εκδίκασης σε συμβούλιο, το οποίο περιλαμβάνει, εκτός από την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης διοικητικής πράξης (άρθρα 94-101) ή δικαστικής απόφασης (άρθρο 102), και την προσωρινή ρύθμιση κατάστασης, λαμβάνεται δε ειδική πρόνοια, ώστε η τελευταία να ανταποκρίνεται στο όλως ιδιαίτερο διακύβευμα των υποθέσεων στις οποίες η διοίκηση δεν έχει προβεί στην απονομή σύνταξης (άρθρο 104). Νέες, από την άλλη πλευρά, είναι οι διατάξεις του άρθρου 105, με τις οποίες καθιερώνεται η δυνατότητα του δικαστηρίου να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα που, χωρίς να παραβιάζουν υπέρμετρα τα συμφέροντα εκείνου κατά του οποίου έχει ασκηθεί αίτηση καταλογισμού, διασφαλίζουν, συγχρόνως, την ικανοποίηση της δημόσιας αξίωσης, αν η αίτηση αυτή τελικώς ευδοκιμήσει.

Πλέον προβλέπεται ρητά ως λόγος χορήγησης της αναστολής όχι μόνο η δυσεπανόρθωτη βλάβη αλλά και το προδήλως βάσιμο (άρθρο 96 παρ. 1) ενώ δύναται το Δικαστήριο να εξαιρέσει από το ανασταλτικό αποτέλεσμα συγκεκριμένα μέτρα εκτέλεσης (96 παρ. 2).

Σύμφωνα με το άρθρο 97 παρ. 3 στις διαφορές από καταλογισμούς: (α) αν ο αιτών την αναστολή είναι φυσικό πρόσωπο, δηλώνεται και το παγκόσμιο εισόδημα από κάθε πηγή, καθώς και η περιουσιακή κατάσταση οπουδήποτε στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή του ή της συζύγου και των ανήλικων τέκνων του, (β) αν ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο, δηλώνεται και το παγκόσμιο εισόδημα από κάθε πηγή, καθώς και η περιουσιακή κατάσταση οπουδήποτε στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή συνδεδεμένου νομικού προσώπου με το αιτούν, καθώς και των φυσικών προσώπων που ευθύνονται ατομικά για τις υποχρεώσεις του νομικού προσώπου. Ως συνδεδεμένο νομικό πρόσωπο για την εφαρμογή της περ. β' νοείται το νομικό πρόσωπο με σχέση ουσιώδους διοικητικής ή οικονομικής εξάρτησης ή ελέγχου από το αιτούν νομικό πρόσωπο ή λόγω ουσιώδους εξάρτησης και των δύο από το ίδιο ή τα ίδια πρόσωπα. Για την αναστολή αποφαινεται το Τμήμα σε συμβούλιο, κατά τη συνεδρίαση του οποίου μπορεί να κληθούν να εμφανισθούν και οι διάδικοι (άρθρο 98).

Στο άρθρο 105 προβλέπεται ότι αν ασκηθεί αίτηση καταλογισμού από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή άλλο αρμόδιο κατά νόμο όργανο, εκείνος που άσκησε την αίτηση, μπορεί, με αυτοτελή αίτησή

του, να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων διασφάλισης της αξίωσης του Δημοσίου ή του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου υπέρ του οποίου διώκεται ο καταλογισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19 - ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΙΚΑΣΙΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20 - ΕΝΔΙΚΟ ΒΟΗΘΗΜΑ ΤΗΣ ΕΦΕΣΗΣ

Η έφεση συνιστά προσφυγή ουσίας και αποτελεί το κύριο ένδικο βοήθημα ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αφορά τόσο τις καταλογιστικές όσο και τις συνταξιοδοτικές πράξεις. ΠΡΟΣΟΧΗ: Πλέον προβλέπεται ότι ασκείται έφεση και κατά τον πράξεων εκτέλεσης των Πράξεων Κανονισμού σύνταξης ΑΡΑ όχι πλέον ένσταση του άρθρου 90 ν. 4129/2013.

112 παρ. 2 → Παθητική νομιμοποίηση. Όταν προσβάλλονται ατομικές διοικητικές εκτελεστές πράξεις, τότε νομιμοποιούνται παθητικά α) το Δημόσιο, β) το όργανο που εξέδωσε την πράξη και γ) ο υπέρ ου ο καταλογισμός

115 → Πρόσθετοι λόγοι. Πρέπει να υποβληθούν με ξεχωριστό δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου δεκαπέντε πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με σημείωση πάνω σ' αυτό πράξης κατάθεσης. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται με ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επιμέλεια του εκκαλούντος, στον εφεσίβλητο και σε εκείνον που ήδη έχει ασκήσει παρέμβαση.

Στο άρθρο 116 περιγράφονται οι εξουσίες του Δικαστηρίου κατά την εκδίκαση της έφεσης. Εξετάζονται αυτεπαγγέλτως: α) η αναρμοδιότητα του οργάνου, β) η παραβίαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, γ) η έλλειψη νομίμου ερείσματος της πράξης και δ) η παραβίαση δεδικασμένου. Στην παρ. 3 προβλέπεται ρητά η αναπομπή στην διοίκηση αν: (α) η πράξη έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο, ή (β) το συλλογικό όργανο που εξέδωσε την πράξη δεν έχει νόμιμη συγκρότηση ή σύνθεση, ή (γ) συντρέχει παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, ο οποίος έχει ταχθεί για την έκδοση της πράξης, ή (δ) η διοίκηση δεν έχει ασκήσει τη διακριτική της εξουσία. Με την παρ. 4 προστίθεται και η ακύρωση παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας (πχ μη αναπροσαρμογή σύνταξης είτε κατόπιν αίτησης είτε αυτεπαγγέλτως όπου αυτό προβλέπεται ρητά). Με την παράγραφο 7 προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής και αιτήματος αγωγής με την έφεση. Δεν το χαρακτηρίζει ως συνεκδίκαση πλέον. Με το άρθρο 117 προβλέπεται για πρώτη φορά η δυνατότητα άσκησης δεύτερης έφεσης εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης και τα αποτελέσματα της άσκησης της ανατρέχουν στον χρόνο άσκησης της πρώτης, εφόσον αυτή απέρριψε για τυπικό λόγο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21 – ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η αίτηση καταλογισμού ασκείται από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή, στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται στον νόμο, από το αρμόδιο όργανο της διοίκησης. Προβλέπεται για πρώτη φορά η δυνατότητα άσκησης δεύτερης αίτησης με αναδρομή των αποτελεσμάτων στο χρόνο της πρώτης. Στο άρθρο 127

ορίζεται ότι το πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση καταλογισμού καταθέτει τις γραπτές αντιρρήσεις του στη γραμματεία του Δικαστηρίου σε προθεσμία δέκα (10) ημερών πριν από τη δικάσιμο και κοινοποιεί τις αντιρρήσεις στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου την ίδια ημέρα της κατάθεσής τους στη γραμματεία του Δικαστηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22 – ΑΓΩΓΗ

Στο Κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνεται το σύνολο των κανόνων που διέπουν την άσκηση και εκδίκαση της αγωγής στο πλαίσιο διαφορών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στο πλαίσιο αυτό και με γνώμονα τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της αναγκαιότητας, της απλότητας και της σαφήνειας του περιεχομένου των θεσπιζόμενων κανόνων, καθώς και της αποφυγής αποκλιουσών από τη γενική πολιτική ρυθμίσεων, υιοθετήθηκε κατ' αρχήν, ως εκ της δικονομικής συγγένειας των δύο συστημάτων, το ρυθμιστικό πρότυπο του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, σύστημα που ήδη εφαρμοζόταν, άλλωστε, εν συνόλω, βάσει της σχετικής παραπεμπτικής διάταξης του άρθρου 123 του π.δ. 1225/1981

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23 – ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Στο Κεφάλαιο αυτό η ανακοπή προβλέπεται ως το ένδικο βοήθημα για την εισαγωγή των διαφορών που γεννώνται στο στάδιο της διοικητικής εκτέλεσης, κατ' εφαρμογή του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, των πράξεων ή αποφάσεων της δικαιοδοτικής αρμοδιότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Βλ. άρθρο 147 για δυνατότητα σώρευσης έφεσης- ανακοπής

ΠΡΟΣΟΧΗ άρθρο 152 προθεσμία για ένδικα μέσα 30 ημέρες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24 - ΔΙΚΑΙΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου αυτού, το οποίο διαλαμβάνει ισχύουσες κατά βάση ρυθμίσεις, ρυθμίζεται το ένδικο βοήθημα της αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, η οποία ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας και από κάθε διάδικο (πλην του Δημοσίου και των δημοσίων νομικών προσώπων, τα οποία συνιστούν κυβερνητικούς οργανισμούς, κατά την έννοια του άρθρου 34 της ΕΣΔΑ) και στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου, εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί μετά τη δημοσίευση οριστικής απόφασης, για το σύνολο των σχετικών αιτιάσεων για την καθυστέρηση. Αντικείμενο της αίτησης μπορεί να αποτελέσει μόνον η δίκαιη ικανοποίηση των διαδικων με την επιδίκαση εύλογου χρηματικού ποσού για την αποκατάσταση της ηθικής, κατά κύριον λόγον, βλάβης που υπέστησαν, λόγω της προσβολής του δικαιώματος σε ταχεία απονομή της διοικητικής δικαιοσύνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25 - ΔΙΚΗ ΕΠΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Το Κεφάλαιο αυτό της Δικονομίας περιλαμβάνει ουσιαστικά τις διατάξεις του άρθρου 108 Α του π.δ. 1225/1981, οι οποίες εισήχθησαν στη Δικονομία του Ελεγκτικού Συνεδρίου με τις ρυθμίσεις του άρθρου 69 του ν. 4055/2012 (Α' 51) και αφορούν στις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου διαδικασίες «πρότυπης δίκης» και «προδικαστικού ερωτήματος». Επίσης, περιλαμβάνεται σε ενιαίο κεφάλαιο με τις προηγούμενες ρυθμίσεις και η περίπτωση της παραπομπής από Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου του ζητήματος της αντισυνταγματικότητας τυπικού νόμου. Οι δίκες του Κεφαλαίου αυτού δεν χαρακτηρίζονται με τον όρο «πilotικές», λόγω του μη δόκιμου του εν λόγω όρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΙΡΕΣΗΣ

Στο άρθρο 166 ορίζεται ποιοι νομιμοποιούνται ενεργητικά και παθητικά ως διάδικοι στην αναιρετική δίκη και κατ' αντίθεση με την προγενέστερη ρύθμιση του άρθρου 110 του π.δ. 1225/1981 προβλέπεται ότι διάδικοι μπορούν να είναι μόνο όσοι μετείχαν στη δίκη ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας. Στο άρθρο 170 ορίζονται οι λόγοι αναίρεσης. Αναφέρονται ως λόγοι αναίρεσης και η υπέρβαση δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, η παραβίαση του δεδικασμένου, η έλλειψη νόμιμης βάσης ή το αναιτιολόγητο και η παραμόρφωση περιεχομένου αποδεικτικού εγγράφου, οι οποίοι υπό το προγενέστερο νομοθετικό καθεστώς είχε γίνει νομολογιακά δεκτό ότι περιλαμβάνονται στην έννοια της παράβασης ουσιαστικού τύπου της διαδικασίας, στην οποία γενικά περιλαμβάνονταν πλημμέλειες της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης που δεν αναφέρονταν ρητά στις διατάξεις του νόμου. Στην έννοια του λόγου αναίρεσης περί παράβασης ουσιαστικού τύπου της διαδικασίας εξακολουθούν να περιλαμβάνονται πλημμέλειες που έλαβαν χώρα κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας σε σχέση με την εκδίκαση της υπόθεσης και την παράβαση κανόνων της απόδειξης.

Στο άρθρο 171 ρυθμίζονται τα πρώτα θέματα σχετικά με την κατάθεση πρόσθετων λόγων αναίρεσης, μεταξύ των οποίων η προθεσμία, και ορίζεται ότι η κατάθεση αυτών, σε αντίθεση με την προηγούμενη ρύθμιση, γίνεται πριν από την συζήτηση της υπόθεσης και όχι πριν από την πρώτη δικάσιμο.

Στο άρθρο 172 ρυθμίζονται τα πρώτα στη δίκη ενώπιον της Ολομέλειας ζητήματα απαραδέκτου των λόγων αναίρεσης. Επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 562 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ως προς ζήτημα της προβολής παραδεκτός ή μη λόγου αναίρεσης ενώπιον της Ολομέλειας

Στο άρθρο 173 ρυθμίζεται το ζήτημα των πλημμελειών της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης που δημιουργούν λόγους αναίρεσης αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενους.

Στο άρθρο 174 τίθενται τα όρια του αναιρετικού ελέγχου και ειδικότερα η έμμεση διάκριση μεταξύ πραγματικού και νομικού ζητήματος, απόρροια της οποίας είναι η μη δυνατότητα προσκόμισης στην αναιρετική δίκη νέων αποδεικτικών

στοιχείων. Επιτρέπεται το πρώτον παρέκκλιση από τον κανόνα της μη εξέτασης από τον αναιρετικό δικαστή του φακέλου της υπόθεσης, βάσει του οποίου κρίθηκε η υπόθεση από το δικαστή της ουσίας, εξαιρετικά μόνο στην περίπτωση που η Ολομέλεια, στο πλαίσιο της εκδίκασης αίτησης αναίρεσης, απευθύνει προδικαστικό ερώτημα προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τούτο δε ώστε η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δικάζουσα αναιρετικώς, να μην εμποδίζεται πλέον να διατυπώσει προδικαστικό ερώτημα, λόγω ελλείψεων στην έκθεση του πραγματικού εντός της αναιρεσιβαλλομένης. Επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 561 παρ. 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ως προς την εκτίμηση του περιεχομένου των διαδικαστικών εγγράφων.

Στο άρθρο 175 επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 578 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και εισάγεται νέα ρύθμιση στη δίκη ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου με σκοπό τη μη αναίρεση απόφασης, της οποίας το διατακτικό είναι ορθό παρά τις εσφαλμένες αιτιολογίες αυτής, ενώ εισάγεται η δυνατότητα αναίρεσης απόφασης μόνο ως προς την εσφαλμένη αιτιολογία της, εφόσον υπάρχει ως προς αυτό έννομο συμφέρον να αποτραπεί δεδδικασμένο. Στο άρθρο 178 εισάγεται νέα ρύθμιση και ειδικότερα θεσπίζεται η δυνατότητα ειδικής παρέμβασης σε αναιρετική δίκη όπου, ενόψει των ισχυρισμών των διαδίκων, τίθεται το ζήτημα αν διάταξη τυπικού νόμου είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα, κατ' εξαίρεση του κανόνα ότι στην αναιρετική δίκη δεν επιτρέπεται η άσκηση παρέμβασης. Αντικείμενο της παρέμβασης είναι η προβολή απόψεων σε σχέση με τα ζητήματα αντισυνταγματικότητας που έχουν τεθεί. Τέλος, ρυθμίζονται θέματα διαδικασίας της άσκησης της ειδικής παρέμβασης διά παραπομπής σε άλλες διατάξεις της Δικονομίας και ορίζεται ότι σε περίπτωση μη άσκησης της παρέμβασης δεν δημιουργείται δικαίωμα ανακοπής ερημοδικίας ή τριτανακοπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27

ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ

Στο Κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνεται το σύνολο των κανόνων που διέπουν το έκτακτο ένδικο μέσο της αίτησης αναθεώρησης. Ενόψει των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της ενότητας της δικονομικής έννομης τάξης αξιοποιήθηκαν οι ήδη ισχύουσες διατάξεις για την αίτηση αναθεώρησης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρα 105 του π.δ. 1225/1981, 89 και 48 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο), καθώς και η επ' αυτών διαμορφωθείσα νομολογία, οι συγγενείς διατάξεις των άρθρων 101 έως και 105 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας που διέπουν το σχετικό ένδικο μέσο στις ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων δίκες, καθώς και οι διατάξεις για την αναψηλάφηση της Πολιτικής Δικονομίας, που αποτελεί το λειτουργικά ισοδύναμο ένδικο βοήθημα με εκείνο της αίτησης αναθεώρησης στις πολιτικές δίκες (βλ. ΕΛΣ ΟΛ. 1721/2010).

Στο άρθρο 182 θεσπίζεται η δυνατότητα άσκησης νέας αίτησης αναθεώρησης από το ίδιο πρόσωπο, σε περίπτωση που προβάλλεται λόγος ο οποίος προέκυψε μετά την άσκηση της πρώτης αίτησης, σε αρμονία με το άρθρο 102 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Επομένως, παραδεκτώς ασκείται από το ίδιο πρόσωπο νέα αίτηση αναθεώρησης, ακόμα και για το ίδιο κεφάλαιο, όχι όμως για τον ίδιο λόγο αναθεώρησης στον βαθμό που από την απόφαση επί της αναθεώρησης απορρέει δεδδικασμένο για τα ζητήματα που κρίθηκαν.

Στο άρθρο 183 γίνεται περιοριστική απαρίθμηση των λόγων της αίτησης αναθεώρησης (ΕΛΣ Ολ. 30/2012). Αίτηση αναθεώρησης επιτρέπεται για ορισμένους λόγους, οι οποίοι δεν στοιχειοθετούν νομικά σφάλματα της απόφασης και, άρα, δεν συνιστούν λόγους αναίρεσης. Ειδικότερα, ως πρώτος λόγος αναθεώρησης αναδεικνύεται, κατ' αντιστοιχία προς το άρθρο 103 παρ. 1 περ. α' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και με αναδιατύπωση των οικείων λόγων του άρθρου 48 παρ. 3 περ. γ' και δ' του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, η περίπτωση που η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε ψευδή κατάθεση μάρτυρα ή δήλωση διαδίκου, σε ψευδή έκθεση πραγματογνώμονα ή σε πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα, εφόσον οι περιστάσεις αυτές προκύπτουν από αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου (πρβλ. και άρθρο 544 αρ. 6 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και ΑΠ 1197/1995). Από την αμετάκλητη δε ποινική απόφαση αρκεί να προκύπτει η τέλεση της σχετικής αξιόποινης πράξης χωρίς να απαιτείται η επιβολή κύρωσης κατά του προσώπου που φέρεται να διέπραξε το αδίκημα. Τυχόν απαλλαγή του έχοντος πραγματώσει την αντικειμενική υπόσταση των σχετικών εγκλημάτων, λόγω ελλείψεως υπαιτιότητας ή ικανότητας προς καταλογισμό ή λόγω συνδρομής λόγου αίροντος τον άδικο χαρακτήρα της πράξης, δεν επηρεάζει την εφαρμογή του άρθρου 183 παρ. 1 περ. α'. Δεν πληρούνται, όμως, οι σχετικές προϋποθέσεις όταν συντρέχει παραγραφή του αξιοποίνου, οπότε το ζήτημα της τέλεσης του αδικήματος μένει αδίκαστο. Περαιτέρω, ως δεύτερος λόγος αναθεώρησης προβλέπεται η περίπτωση που μετά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης περιήλθαν στη γνώση και στην κατοχή του διαδίκου που ζητεί την αναθεώρηση κρίσιμα έγγραφα που είτε υπήρχαν πριν από τη δίκη, αλλά δεν γνώριζε την ύπαρξή τους είτε εμποδίστηκε στην προσκόμισή τους. Η διατύπωση του λόγου αυτού συνιστά συνδυασμό της ρύθμισης του άρθρου 48 παρ. 3 περ. β' του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο και του άρθρου 103 παρ. 1 περ. β' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, με νομοτεχνικές βελτιώσεις που αποσκοπούν στην αποτελεσματικότερη ενεργοποίηση του έκτακτου ενδίκου μέσου από τον θιγόμενο διάδικο,

ενόψει και του δικαιώματος πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Συγκεκριμένα, ορίζεται ως κρίσιμο χρονικό σημείο για τη γνώση και πρόσκτηση των κρίσιμων εγγράφων η τελευταία συζήτηση της υπόθεσης επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη με αίτηση αναθεώρησης απόφαση και όχι ο χρόνος έκδοσης της απόφασης, προκειμένου να καταληφθεί και το χρονικό διάστημα από την τελευταία συζήτηση έως την έκδοση της απόφασης, κατά το οποίο ο θιγόμενος διάδικος δεν θα είχε τη δικονομική δυνατότητα, ενόψει του συστήματος της προαπόδειξης και του κατ' εξαίρεση συστήματος τακτικής απόδειξης, να επικαλεστεί και να προσκομίσει τα κρίσιμα αυτά στοιχεία. Περαιτέρω, δεν αρκεί μόνο η γνώση του διαδίκου για τα εν λόγω κρίσιμα έγγραφα αλλά απαιτείται και η κατοχή του επί των αποδεικτικών αυτών στοιχείων. Επίσης, προβλέπεται ρητώς ως λόγος αναθεώρησης και η περίπτωση που ο διάδικος εμποδίστηκε στην προσκόμιση των εγγράφων αυτών καθ' οιονδήποτε τρόπον, όπως γίνεται παγίως δεκτό από τη σχετική νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΛΣ Ολ. 1522/2017 και πρβλ. άρθρο 544 αρ. 7 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας). Τέλος, η νομική έννοια του κρίσιμου εγγράφου έχει ήδη οριοθετηθεί από τη σταθερή νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως τέτοιου νοουμένου κάθε εγγράφου που θα μπορούσε να ασκήσει ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης (ΕΛΣ Ολ. 1522/2017, 30/2012, 1721/2010, 1961/2004, 382/2001, 792/1982, πρβλ. ΑΠ 538/2005, 1264/2004). Στη συνέχεια, ως τρίτος λόγος αναθεώρησης, κατ' απόλυτη αρμονία με το άρθρο 103 παρ. 1 περ. γ' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, προβλέπεται η περίπτωση κατά την οποία η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε απόφαση πολιτικού, ποινικού ή διοικητικού δικαστηρίου που ανατράπηκε αμετακλήτως μετά την τελευταία συζήτηση (πρβλ. και άρθρο 544 αρ. 8 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας). Η απόφαση – έρεισμα που ανατράπηκε αμετακλήτως μπορεί να είναι οριστική ή τελεσίδικη και πρέπει να συνδέεται αναπόσπαστα με την κριθείσα διαφορά. Ο σύνδεσμος υφίσταται ακόμη και όταν η απόφαση συνεκτιμήθηκε απλώς προς έκδοση της υπό αναθεώρηση απόφασης, ενώ δεν

αποκλείεται η απόφαση – έρεισμα να έχει εκδοθεί από το ίδιο δικαστήριο που δικάζει την αίτηση αναθεώρησης, να έχει δε ανατραπεί αμετακλήτως κατόπιν αίτησης αναίρεσης μετά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη με αίτηση αναθεώρησης απόφαση. Τέλος, στην παρ. 2 του άρθρου 183

ενσωματώνονται βελτιωμένες οι ρυθμίσεις του άρθρου 48 παρ. 3 περ. α' του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ενόψει και των σχετικών νομολογιακών παραδοχών, που αναγνωρίζουν ως λόγο αναθεώρησης την πλάνη περί τα πράγματα του δικαστηρίου, το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Σκοπός της σχετικής ρύθμισης είναι, ενόψει του δικαιώματος πλήρους δικαστικής προστασίας αλλά και της φύσης των εκδικαζόμενων από το Ελεγκτικό Συνέδριο υποθέσεων με διανεμητικό, δημοσιονομικό, οικονομικό και λογιστικό χαρακτήρα (συνταξιοδοτικές διαφορές, καταλογισμοί, δημοσιονομικές διορθώσεις), που ενίοτε απαιτούν μαθηματικούς υπολογισμούς, να μην επιρρίπτεται στον διάδικο κατά τρόπο δυσανάλογο ο κίνδυνος και το βάρος των πρόδηλων πραγματικών σφαλμάτων της δικαστικής απόφασης, δοθέντος ότι στο σύστημα του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν προβλέπεται δεύτερος βαθμός ουσιαστικής κρίσης των υποθέσεων. Στο πνεύμα αυτό,

προβλέπεται ότι αναθεώρηση χωρεί και όταν το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί τα πράγματα, ενδεικτικώς δε αναφέρονται ως περιπτώσεις εμπόπτουσες στην έννοια της πραγματικής πλάνης ο μη εντοπισμός σοβαρού σφάλματος που περιείχαν τα αριθμητικά δεδομένα επί των οποίων θεμελίωσε την κρίση του ή εάν θεώρησε ακριβές ή ανακριβές γεγονός ενώ από τα στοιχεία του φακέλου προέκυπτε αναμφισβήτητο το αντίθετο (βλ. για την έννοια της πλάνης περί τα πράγματα και ΕΛΣ Ολ. 1522/2017, 30/2012, 564/2007, 1055/2003, 489/1996, 792/1982, όπου διακρίνεται η πλάνη περί τα πράγματα από την εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και την εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, ως λόγων αναίρεσης). Στο άρθρο 186 ορίζονται οι συνέπειες της αποδοχής της αίτησης αναθεώρησης. Καθιερώνεται διαδικασία δύο σταδίων, του ακυρωτικού και του ουσιαστικού. Αν γίνει δεκτός λόγος αναθεώρησης, η απόφαση δεν εξαφανίζεται ολοσχερώς. Η νέα εξέταση της υπόθεσης γίνεται μέσα στα όρια του λόγου αναθεώρησης που έγινε δεκτός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Στο άρθρο 187 προβλέπονται τα σφάλματα που υπόκεινται σε διόρθωση. Λογιστικά είναι τα

σφάλματα που αναφέρονται στους μαθηματικούς υπολογισμούς και όχι στην ερμηνεία του νόμου ή εκείνα που αλλοιώνουν την ουσία της απόφασης. Γραφικά είναι τα λάθη που παρεισέφρηναν κατά τη γραφή στοιχείων του κειμένου της απόφασης. Ελλιπής διατύπωση του διατακτικού υπάρχει, όταν το δικαστήριο παρέλειψε να περιλάβει διάταξη ως προς ορισμένο αίτημα του διαδίκου με το οποίο ασχολήθηκε στο αιτιολογικό. Ανακριβής διατύπωση του διατακτικού συντρέχει όταν προκύπτει αντίφαση είτε από άλλες διατάξεις του διατακτικού είτε από το αιτιολογικό της απόφασης, με συνέπεια να καθίσταται αυτό ακατάληπτο ή ασαφές, υπό την προϋπόθεση ότι πρόκειται για παραδρομή και όχι για σφάλμα της δικανικής κρίσης. Τα σφάλματα πρέπει να είναι φανερά και να προκύπτουν, είτε από το κείμενο της απόφασης, είτε από τα πρακτικά της συζήτησης, ή από τις προτάσεις και τα δικόγραφα των διαδίκων, με τρόπο ώστε να αποκλείεται η διόρθωση με βάση νέα στοιχεία και να μεταβάλλεται η ουσία της υπόθεσης. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, αν τα λάθη είναι γραμματικά ή προδήλως συντακτικά και η διόρθωσή τους δεν μεταβάλλει το νόημα της φράσης

όπου εμπεριέχονται, η διόρθωση επέρχεται με πράξη του προέδρου του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Στη διαδικασία διόρθωσης υπόκεινται οι αποφάσεις του δικαστηρίου, όλων των βαθμών δικονομικής ωριμότητας (οριστικές, τελεσίδικες, αμετάκλητες) και όλων των διαδικασιών.

Στη διαδικασία διόρθωσης επίσης υπόκεινται και οι μη οριστικές αποφάσεις ανεξάρτητα από τη δυνατότητα ανακλήσεώς τους. Διόρθωση ζητείται είτε από κάποιον από τους διαδίκους, είτε αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο που εξέδωσε τη διορθωτέα απόφαση, αν από παραδρομή κατά τη σύνταξη της απόφασης περιέχονται λάθη γραφικά ή λογιστικά, ή το διατακτικό της διατυπώθηκε κατά τρόπο ελλιπή ή ανακριβώς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29 - ΑΙΤΗΣΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 - ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 31 - ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 32 - ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33 - ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34 - ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 35 - ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 36 - ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 37 – 44 ΑΠΟΔΕΙΞΗ

Εφαρμόζεται το ανακριτικό σύστημα (βλ. και άρθρο 12 αλλά και 25 π.δ. 1225/1981). Επίσης, βασική αρχή διέπυσα την εν λόγω διαδικαστική ενέργεια είναι και εκείνη της ισότητας των διαδίκων κατ' άρθρο 11 (βλ. την αυτού περιεχομένου ρύθμιση του άρθρου 26 του π.δ. 1225/1981).

Καθιερώνεται σύστημα προαπόδειξης, το οποίο πέραν του ότι αποσκοπεί στον μη αιφνιδιασμό των διαδίκων, εντάσσεται στον ευρύτερο σχεδιασμό του Δικαστηρίου για επιτάχυνση της διεξαγωγής των δικών, που απορρέει από την έγκαιρη συγκέντρωση των αποδεικτικών μέσων. Η ρύθμιση πάντως περί υποχρέωσης υποβολής του διοικητικού φακέλου προαποδεικτικώς και μάλιστα σε χρόνο πρότερο της υποβολής των εκτός διοικητικού φακέλου αποδεικτικών στοιχείων, πέραν του ότι αποτελεί το κρατούν σύστημα στις ανακριτικής φύσης διοικητικές δίκες (π.δ. 18/1989 και Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας), δεν θέτει ζητήματα προσβολής της αρχής ισότητας των διαδίκων (άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 της ΕΣΔΑ), καθόσον η συγκρότηση του διοικητικού φακέλου έχει λειτουργία ευρύτερη της αποδεικτικής διαδικασίας, συνιστά προϋπόθεση της έκδοσης της πράξης, ο κάθε δε διάδικος έχει, κατά το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (άρθρο 16 του ν. 1599/1986 και π.δ. 28/2015), κατ' εξοχήν δικαίωμα έγκαιρης πρόσβασης σε αυτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 45- 47 ΑΠΟΦΑΣΗ

Στο άρθρο 300 διακρίνονται οι αποφάσεις σε οριστικές και μη οριστικές, με συνέπεια οι πρώτες να μην μπορούν να ανακληθούν, ενώ οι δεύτερες να ανακαλούνται. Στη διάταξη αυτή υιοθετήθηκαν, για λόγους σαφήνειας, οι ορισμοί που περιέχονται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για τις οριστικές αποφάσεις (άρθρο 309 εδ. α΄) και στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για τις μη οριστικές αποφάσεις (άρθρο 187 παρ. 2). Με το άρθρο 301 παρ. 2 θεσπίζεται η δυνατότητα (ευχέρεια) της Ολομέλειας, σε περίπτωση πρότυπης δίκης ή δίκης επί παραπομπής ζητήματος ή δίκης επί προδικαστικού ερωτήματος, στις οποίες τίθενται ζητήματα αντίθεσης διάταξης νόμου στο Σύνταγμα, ή γενικότερου ενδιαφέροντος και με συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων, να ορίσει, ύστερα από αίτηση του Δημοσίου ή διαδίκου ή παρεμβάντος ή και οίκοθεν, ότι τα αποτελέσματα της απόφασής της επέρχονται από χρονικό σημείο όχι μεταγενέστερο του χρόνου δημοσίευσης της απόφασής της. Η διάταξη αυτή απηχεί εξελισσόμενη νομολογιακή τάση [βλ. αντί παντός άλλου, απόφαση (dec.) του ΕΔΔΑ της 12ης.2.2019 Φραντζεσκάκη και λουποί κατά Ελλάδα], ενώ αντίστοιχη ρύθμιση περί της δυνατότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας, επί αίτησης ακύρωσης, να καθορίζει μεταγενέστερο χρόνο επέλευσης των συνεπειών της ακύρωσης έχει θεσπιστεί με το άρθρο 22 παρ. 1 του ν. 4274/2014, με το οποίο προστέθηκε στο άρθρο 50 του π.δ. 18/1989 η παρ. 3β. Εξάλλου, προκειμένου να μορφώσει η Ολομέλεια πλήρη δικανική πεποίθηση περί των περιστάσεων που δικαιολογούν τη μετάθεση των χρονικών αποτελεσμάτων της κρίσης της επί του τιθέμενου ενώπιόν της νομικού ζητήματος και προς διασφάλιση των δικαιωμάτων άμυνας των διαδίκων, η θεσμοθετούμενη διαδικασία ολοκληρώνεται με τη δυνατότητα της Ολομέλειας να αποφασίσει τη διενέργεια ειδικής συζήτησης ενώπιόν της, κυρίως στις περιπτώσεις που άγεται αυτεπαγγέλτως σε κρίση περί της μετάθεσης των αποτελεσμάτων της.

Στις παρ. 2 και 4 του άρθρου 303 διαγράφονται τα αντικειμενικά και υποκειμενικά όρια του δεδicasμένου και περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την επέκταση του δεδicasμένου σε ζητήματα που κρίθηκαν παρεμπιπτόντως, για την ισχύ του δεδicasμένου έναντι των διαδόχων (καθολικών και ειδικών) των διαδίκων, καθώς και έναντι εκείνων από τους οποίους, σύμφωνα με το νόμο, μπορεί να αξιωθεί η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης (διάταξη που αφορά και τους αλληλεγγύως ευθυνόμενους με εκείνον που διετέλεσε διάδικος). Επίσης, στην παρ. 4 ρυθμίζονται και ειδικές περιπτώσεις επέκτασης του δεδicasμένου και συγκεκριμένα η επέκταση του (ευμενούς) δεδicasμένου που ισχύει για τον πρωτοφειλέτη στον εγγυητή και το αντίστροφο, καθώς και η επέκταση του δεδicasμένου που ισχύει για το νομικό πρόσωπο στα μέλη του, ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται και στο άρθρο 197 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και στα άρθρα 328 και 329 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Τέλος, στην παρ. 3 ρυθμίζεται, κατά τρόπο όμοιο προς τα προβλεπόμενα στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 197 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η επέκταση του δεδicasμένου επί ενστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 48 - ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΚΗΣ

Στο άρθρο 306 θεσπίζεται νέα ρύθμιση στο πρότυπο του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (άρθρο 142). Σε αυτό επαναλαμβάνεται η απαρίθμηση του εν λόγω άρθρου του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, εμπλουτισμένη στην περ. (στ) με τις ρυθμίσεις του π.δ. 18/1989 (άρθρο 32 παρ. 1 και 2), όσον αφορά στις περιπτώσεις ανάκλησης, ακύρωσης και παύσης ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. Η περ. (δ) εναρμονίζεται με τις ρυθμίσεις του άρθρου 81 του παρόντος,

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

αποτυπώνοντας με σαφήνεια τις συνέπειες από τη μη περαιτέρω υποστήριξη ασκηθέντος από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας ενδίκου βοηθήματος και εντάσσεται στο πλέγμα των ρυθμίσεων των σχετικών με τον ρόλο του Γενικού Επιτρόπου Επικρατείας στη δίκη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 49 – 52 ΔΑΠΑΝΕΣ

Με βάση το άρθρο 308 πλέον προβλέπεται υποχρέωση να κληθεί ο διάδικος εφόσον ελλείπει το προβλεπόμενο στο άρθρο 309 παράβολο

Συνεργάτες παρόντος δελτίου:

Έλσα Αλαγιαλόγλου, ΑΜΔΣΘ 9135

Νίνα Κακάλη, ΑΜΔΣΘ 9605

Σταυρούλα Κίνη, ΑΜΔΣΘ 11875

Μαρία – Ελευθερία Κορομηλά, ΑΜΔΣΘ 11476

Αθανασία Κοσμίδου, ΑΜΔΣΘ 11821

Ελένη Νταφούλη, ΑΜΔΣΘ 10702

Χρήστος Παπουτσής, ΑΜΔΣΘ 8005

Αλέξανδρος Πασιατάς, ΑΜΔΣΘ 10264

Αγάπη Τάτση, ΑΜΔΣΘ 11508

Ευανθία Τσουκνίδα, ΑΜΔΣΘ 11816

Δημήτρης Φινοκαλιώτης, ΑΜΔΣΘ 7894

Δήμος Ψαρρής, ΑΜΔΣΘ 8926

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ – ΚΩΔΙΚΩΝ – ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ
26^{ης} Οκτωβρίου 5, 4^{ος} Όροφος
Θεσσαλονίκη Τ.Κ. 546 26
Τηλ: 2310 542987, 2310 507404
Φαξ: 2310 553444
dsthe@otenet.gr